

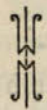
Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno priložo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Naša sila. — Slavizem. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Kranjska deželna vlada. Razno. — Prosveta. — Raznosterosti. — Podlistek: Planšar. — „Svobodna misel“.

Naša sila.

Dr. Gumpłowicz trdi (gl. „Slovan“, 1907, 10), da smo Slovenci izredno hitro napredovali. Njegovo priznanje bi bilo gotovo zelo laskavo za nas, ko bi le bilo tudi povsem resnično. Priznati si moramo, da temu ni čisto tako. Naš napredek je bil le bolj navidezen: bilo je morda nekaj zunanjega, toda notranjega je bilo žal, malo. Da je bilo res skoraj vse le navidezno, temu dokaz je, da danes ne napredujemo. V stagnaciji živimo in danes še ne čutimo dobe pravega intenzivnega dela. Morda mine še nekaj let, predno začnemo zopet krepko napredovati. — Kako smo torej napredovali? Politično? Državnozbornske volitve so dokazale dovolj, kako imamo politično „zrel narod“. Kje so načela, kje prepričanje? Ni ga. To se je najbolj pokazalo v Ljubljani! Ali smo politično silni? Glejmo, kako se vlada brez skrbi igra z našim najvažnejšim, s šolskim vprašanjem! Ali smo napredovali socijalno, gospodarsko? Izseljivanje v Ameriko kaže splošni gospodarski propad, domača industrija ne odgovarja niti narodnim potrebam, niti razmeram naše dobe. Ali smo napredovali kulturno? Tudi ne. In to je pravzaprav vzrok naše politične in gospodarske mizerije. Politika in ekonomija je sicer samo del kulture, rabili pa smo kulturo v ožjem pomenu besede: umetnost in veda. Oboje smo smatrali za „odveč“, za luksus, nepotreben narodni davek. Naša znanost, veda! Ko se je vse

kulturno življenje okoli nas glasilo iz revij, ni bilo zmožno vse slovensko napredništvo izdajati revijo v naprednem duhu, ki bi bila vsaj kot nekaka „revija revij“ dajala pregled, kaj se godi po svetu. Ustanovili so revijo najprej socijalisti, potem klerikalci. Ko so se drugodi različne „Maticice“ akomodirale razmeram časa in odgovarjale kolikor mogoče zahtevam kulturnega življenja, — ev. so izginile v raznih višjih institucijah, akademijah itd., — ostali smo mi še vedno pri stari „Matici“ z vsem starim aparatom. Ko so drugod metali brošure z najrazličnejšimi problemi med ljudstvo, pitali smo mi svoje ljudi z Mohorjevimi molitveniki. In zdaj čutimo, da smo v stagnaciji. Kadar produkcija ne odgovarja potrebam časa, nastane stagnacija. Mi to čutimo, vendar prenašamo to ravnodušno. Govorimo tudi o napredku in se sklicujemo na število udov Mohorjeve družbe! In naša umetnost! Gledališče smo imeli eno in komaj smo ga sproti reševali kriz in finančnih stisk. In naša gledališka umetnost? In naša ljubezen do nje! Vse golj snobizem, nič iskrenega. Slikarji in kiparji so odšli, ker imeli so to srečo, da so dobili kruha vsaj drugod. In naša knjiga? Imeli smo sezone za knjige: o božiču smo izdali eno ali dve, za velikonoč toliko in med letom par morda slučajno. Pol leta si lahko čital dan na dan: „Najnovije! Ravnokar izšlo: Strahovalec dveh kron...“ Govorili smo o napredku, in ljudstvo je čitalo: „Grofica-Beračica!“ Končno je dobila knjiga vsaj milost kot politično sredstvo: Klerikalci so ustanovili svojo „leposlovno“ in „ljudsko“ knjižnico, — „naprednjaki“ so šli za njimi z „Narodno Založbo“. „Prosveta“ pa, ki je ustanavljal ljudsko knjižnico, je še vedno stal pred prazno omaro.

Spomnil sem se vsega tega, ker se radi primerjamo s Čehi. Spomnil sem se tembolj, ker Gumpłowicz v omenjenem članku govori o Ottovem „Naučnem Slovníku“ in nekaj vrst pozneje o našem napredku.

Obšlo me je vselej neko čudno čustvo, ko sem nedavno stal pred Ottovo izložbo. Otto je milijonar in postal je to — s češko knjigo. Tudi na Češkem so bili nekdanjaki taki časi, kakoršni so pri nas, ampak počasi so se ljudje privadili knjige, kultura je šla med narod, knjigar je postal milijonar. In ko je to dosegel, mogel je dati narodu tudi „Naučný Slovník.“ Gledal sem vselej z veseljem ono lepo vrsto knjig, ki stoji tam kot trden temelj narodne češke kulture, videl pa sem tudi vse to delo pri vsakem boljše situiranem Čehu. Takrat sem se spomnil, da Slovenci še dozdej niso zapazili, da nimajo svojega „Slovníka.“ A zdelo se mi je, da že slišim ugovore: to je luksus, imamo Mayerja, Brockhausa... Kdo naj ga založi? — Mi namreč nikdar ne mislimo, da bi bil že čas stati na svojih nogah — kulturno in gospodarsko... To se spopolnjuje.

Pa pustimo „Slovník“. — Evo: „600 čisel svetovne knjižnice“. (600 števil svetovne knjižnice)! Nehote se človek ozre. Kdor ima teh 600 snopičev Svetovne knjižnice, ima že lepo biblioteko svetovne literature. Ko se je pisalo z onimi lepimi besedami o „Nar. Založbi“, sem upal, da bo res stopila na začetno pet in sem se veselil podjetja, a sedaj je tekem 3/4 leta dospela jedva do druge knjige in ni prehitela niti klerikalcev. „Napredujemo!“ A zopet se mi je zdelo, ko se mi je pojavila želja po taki slovenski zbirki, da slišim ugovore: Čemu, saj imamo „Reclam-Bibliothek!“

Planšar.

Poljski spisal Kazimir Tetmajer. (Iz zbirke povesti „Iz Tatere.“)

Andrej Pazdur je šel nekega večera v gore, kar je storil večkrat, ker je rad opravljal ponoči svoje gospodarstvo tam gori.

Imel je precej obširno posestvo v vasi Zihe, štirinajst oralov polja, poldrug oral gozda, imel je krave in konja, toda do vsega tega mu ni bilo dosti: veselilo ga je povsem drugo gospodarstvo tam v gorah.

A to tudi ni bila ona mala čreda ovac, ki se je pasla po Malohanki, ne, to so bile one gore, oni smrekovi gozd, voda in rušje po travnatih lokah.

Ljudje so se čudili ter so rekali, da mu „malo manjka“, ker se je toli malo brigal za svoje polje ter za svojo živino, in ker so bile njegove misli vedno v virhciški ali v javorovski dolini...

Andrej je krepko koračil in gledal v svet; noč je bila jasna, mesec se je prikazal izza Koszyste, bila je polna luna. Sijala je na gozd pri Zulti Turniji in je vprašala Andreja:

„He, zakaj pa prihajaš tako pozno, Andrejček?“

In ta je odgovoril: „Ker sem planšar...“ Stopal je navzgor in je mislil na petero jezer: „Jej, kako so neki gospodarili pozimi brez mene?! Če je kaj prirastlo rušja pod Vološinom, Bog ve...“ To mu je bil najljubši prostor. Kako tu vse dehti in se lesketa, kadar sije tukaj sonce!...

Andrej se je zleknil za hip po tleh in je zadremal. Tedaj je videl v snu, da je vse krog njega zeleno, kakor se zgodi to spomladi, ko se začne zemlja veseliti.

Zbudil se je; hladno je vel jutranji veter. Noč se je že začela umikati, samo pod srenom Koscijleka je ležal še gost mrak.

Andrej je vstal, si odrgnil oči s snegom, zasekal stopnice navzgor ter se ustavil na vrhu. Pravkar se je začelo daniti. Ozrl se je okrog sebe: iz megle so vstajali vrhovi gora, tam preko snežnika je padal prvi belorožnati svit. In prikazal se je pramen luči, kakor da je kdo postavil tjakaj krajec belega klobuka. Andrej je gledal: ta luč se je dvigala, kakor lahen, rožnat, tih oblaček. In pripeljalo se je solnce, čudno mokro in vlažno, kakor da se je kopalo doli v dolinah v rosi, prav tako je priplulo izza grebenov in je vprašalo:

„He, Andrejček, kako da prihajaš tako zgodaj semkaj?“

In Andrej je odgovoril:

„Ker sem planšar!...“

Potem se je obrnil proti peterim jezerom. Tu sem je bilo lažje hoditi kakor proti Zavratu, kajti na južni strani so se že tajale snežne plasti; brez truda je prišel do Podkolenskega jezera. Zamrznjeno!

„Tu ni še nič!“ si je mislil Andrej. „Pa naj led sam gospodari, če ima tako trdo butico.“

Pogledal je dalje. Jej, Veliko jezero leži črno med skalovjem.

„Jezerce! Jezerce!“ — je zaklical Andrej. „Ali si ti?“

In iz jezera je zagrgotal odgovor: „Ej, planšar! Pozdravljen! Dolgo te že ni bilo tu sem!“

„Kako pa si spalo pod ledom?“ je vprašal Andrej. In jezero je brbljalo:

„Dobro. In sanjalo se mi je, da bo tu že vse zeleno.“

„Jej, meni tudi,“ je odgovoril Andrej; „no, pa si vendar veselo, da moreš zopet gledati nebo?“

„O, pa kako veselo! Bilo mi je že tako dolgčas po njem.“

In tako sta se pogovarjala.

Mi vedno govorimo o napredku in ne vemo, da je treba stati na svojih nogah. Ne samo v mislih, tudi v jeziku. Toda v Ottovi izložbi v Pragi leže tudi druge knjige in vabijo nase pogled. In nehoti se stavi vprašanje: zakaj je pri nas taka mizerija, da pisatelj strada, založnik toži, knjižničar zmajuje glavo in da je narod brez knjig...? V Čehih pa založnik milijonar, knjižnice polne, povsod polno knjig! Kje se je začelo? In od povsod zveni odgovor: pri kupcu-založniku. To je storila podjetnost. Znal je izdati knjigo, znal jo je razpečati, znal je prodati, ljudstvo je začelo knjigo ljubiti, kupčija je bila vedno boljša, knjig vedno več in tako je to rastlo: danes imajo iz tega Čehi svoj Slovník, založnik svoj milijon in narod more opravičeno govoriti o svojem napredku. Knjiga je najsilnejša nositeljica kulture, od nje je odvisen napredek.

In tu bi bilo čas začeti, tu bi bila naša sila. Naša produkcija je premajhna, naš knjižni trg premajhen in prearistokratski. Na knjižnem trgu je treba videti tudi narod, tega mi danes ne vidimo. Mi nimamo niti enega antikvarijata, ki bi odgovarjal našim naprednim potrebam. Povečanje produkcije, razširjenje našega knjižnega trga, konkurenca med založništvi v reklamah in v ceni izdaj knjig je prvi predpogoj, da položimo v narod to, kar je sila kulture — to je knjiga. Ko bomo ta predpogoj izpolnili, potem bomo mogli govoriti o napredku, o stalnem napredku, ki ima svoj temelj položen v narodu, in potem bomo napredovali politično in gospodarsko.

n. h.

Slavizem.

Pred kratkim je izšla znamenita poljska knjiga prof. dr. Marijana Zdziechowskega o glavnih in posebno izvirnih idejah ruskih pisateljev in mislilcev od časov Velike Katarine do današnjih dni. To veliko delo poljskega učenjaka je našlo največje zanimanje pri evropskem časopisju ter je izšlo tudi že v nemškem prevodu pod naslovom „Die Grundprobleme Russlands“. Poljak z dušo in telesom je napisal tu objektivno kritično delo o Rusiji, ki jo ljubi in spoštuje in od katere pričakuje rešitve za Poljake in za slovanstvo sploh. Zdziechowski naravnost snubi Ruse ter dokazuje, zakaj se Poljaki morajo naslanjati na Rusijo proti Veliki Nemčiji, ki nahaja pri raznih ruskih vladah še vedno oporo proti poljskim težnjam. Zdziechowski dokazuje, kako blazna je ruska politika, ki podpira na Poljskem prusko politiko, in upa, da se končno tudi Rusi izpametujejo ter da postane „po načelih svobode prerojena“ Rusija Poljakom zaveznica proti Rusiji, katere barbarsko postopanje proti poljski kulturni in verski svobodi so ožigosali Sienkiewicz, B. Prus

Andrej se je ozrl naokrog; zdanilo se je in zasvetilo se je nebo. Poslušal je, zabobnelo je preko rušja, zavel je gorak veter.

„Sneg se pripelje,“ si je mislil Andrej. — In vleklo je tako od slemenca dol, da je dušilo Andreja za vrat in so mu prišle solze v oči.

Iztegnil je roke proti Vološinu in je zaklical:

„Hej, preljubo moje posestvo, kako si vendar lepo!“ ...

Ozrl se je na Veliko jezero in potem na Sprednje jezero in se je čudil: „Kako sta vendar velika!“

In Siklava, veliki vodopad, je bobnel in bučal kakor grom proti roztoški dolini, in potoki so padali z Vološina ter so doneli kakor ubrani zvonovi.

„Vode imam dovolj,“ je dejal Andrej. Utrgal je šop rušja in ga je otipaval.

„Prav lepo poganja. Bog nam podari blagoslovljeno letino, to je gotovo,“ je govoril. „Kakor rž lepo raste. Samo še v dolinah bi morali odstraniti sneg; sicer pa oskrbi to spomlad.“

Vrhovi gora so se že nekoliko izkopali iz snega in se smehljajo solncu, vse je prenovljeno ...

i. dr. Pisatelj navaja tužne posledice rusko-poljskega razkola ter našteva velike narodne tragedije iz tega bratomornega sovraštva.

To iskreno delovanje Poljaka za spravo in prijateljstvo med Rusi in Poljaki mora vsakega Slovana razveseliti, saj je nekaj novega, nenavadnega, nepričakovanega. Žalostne istine, da je Poljak zaklet sovražnik Rusu, smo se pač že tako navadili, da se nam je zdelo čisto naravno, ko smo čitali, da so v avstrijskem državnem zboru poljski poslanci protestirali proti ruskemu govoru. Spomin na zgodovinske krivice, ki jih je prizadela Rusija kraljevini Poljski, je pač še vedno živ in rana zakrvavi vedno iznova. Vendar pa je knjiga Zdziechowskega vesel znak, da se razmerje med sosedoma boljša. V Krakovu je ustanovil Zdziechowski „Klub slowianski“, kjer se predava o Rusih in drugih Slovanih in istotam izhaja mesečnik „Swiat slowianski“, ki že tretje leto deluje na zblizanje Poljakov z Rusi in drugimi slovanskimi narodi. Tako se deluje na severu za slovansko vzajemnost in na jugu smo Slovenci doživeli veselje, da so se Hrvatje Srbom zopet približali. Nekdanjemu romantičnemu panslavizmu je sledil slavizem, solidarnost na kulturnem polju.

Ta struja je že prinesla lepih sadov. Pobratinstvom in zblizevanjem slovanskih dijaških društev v Pragi, na Dunaju, v Gradcu, v Zagrebu so sledila slovanska društva in slovanski klubi. Ves tok je še kulturen in izvira iz zanimanja za sorodne jezike in slovstva.

Izkušnja pa uči, da so socialno psihiške struje le naznanjevalci političnih stremeljenj. Mislimo le na zedinjenje Italije in Nemčije, ter na socialnopsihiške struje, ki so je napovedovale! Zato lahko trdimo, da današnji kulturni in literarni slavizem v Avstriji ne bo ostal vedno tak, ampak da se bo, kakor hitro dobi dovolj moči, obrnil v političnega t. j. da postane politična težnja.

Oglejmo si samo Hrvatsko, Dalmacijo, Kranjsko in avstrijsko Primorje! — Ogrska je v zvezi z Nemčijo razdelila „troedino“ kraljevino po receptu divide et impera v dva dela. Hrvatska-Slavonija je ostala Ogrski, Dalmacija je dobila Avstrijo. Toda ni trajalo dolgo in na podlagi iste (srbskohrvatske) narodnosti so se socialno-psiološke struje izpremenile v politično težnjo, da se združijo zopet te dežele. V Zagrebu in Zadru se ta zahteva stavi javno, v Zadru od deželnega zbora. Temu se nam ni treba čuditi; za takšno združitev ne govori le skupna preteklost, skupna narodnost, ampak tudi še vedno priznana hrvatsko in ogrsko državno pravo. Tudi zblizevanje Hrvatov k Slovanom Kranjske in Istre, ki traja že desetletja, se je danes že preobrnilo v fazo političnih zahtev.

Mi se torej slavistične struje veselimo ter jo zasledujemo z vsemi simpatijami, saj nam je

Kamor se ozre, vse njegovo; tukaj potoki, tam gore, jezera se mu bleste, trava zeleni, toliko da more objeti z očmi vse to svoje posestvo. Vse se mu je zdelo tako ugodno.

„Bogat sem,“ je vzkliknil. — „Tu v peterih jezerih se mi je letos, hvala Bogu, dobro godilo.“

In potem se je obrnil Andrej proti midzijanski gori. Splašil je divje koze; Andrej jih je rad gledal, samo to ga je bolelo, da beže pred njim.

„Kaj ste danes vraga požrle?“ je zaklical. „Saj vam vendar ničesar ne storim, čemu se me bojite?“ — Zares težko mu je bilo, da divje koze na lastnem njegovem posestvu beže pred njim. „Kakor zajci v zelju,“ se je tolažil.

In nad jezeri je napočil dan ter je zlatil temne grebene liptavskega hribovja. Cela množica luči se je razlivala po dolini, zasvetilo se je vsepovsod.

„Jej, vode migljajo solncu, — toplo jim je, veselo se,“ si je mislil Andrej.

Čudež in veselje!

Andrej je gledal, obrnil se je na stezi s hrbtom proti midzijanski gori, proti snežiščem in se je oziral naokrog: Voda miglja, se izpreminja, toliko barv se vrsti v njej, „kakor v mavrici“, in veter teka po dolini, razprostira

znanilka končne politične sloge. Da smo do nje še daleč, tega si ne prikrivajmo; toda delajmo na to, da bodo sadov te sloge deležni vsaj naši vnuki!

Politični pregled.

Nagodba sklenjena. Zadnjič smo poročali, da se nagodba sklene, četudi se Madjari delajo, kakor da hočejo razbiti gospodarske zveze z Avstrijo, dasi jim je nagodbe tako nujno treba kakor kruhu soli. Še v soboto dopoldne so listi poročali, da so se pogajanja med avstrijskimi in ogrskimi ministri razbila, ter je zavladala v bančnih in trgovskih krogih že obupanost. Zvečer ob 7. pa je bila nagodba vendarle v principu sklenjena, ker so Madjari v zadnjem hipu izgubili pogum, vreči svojo domovino v bankerot in nedogledno finančno katastrofo. Ko je Wekerle zagrozil, da vse ministrstvo odstopi, so intransigentni elementi, zlasti madjarska Neodvisna stranka, popustili od svojih blaznih zahtev, in mogel se je skleniti kompromis, ki je za obe polovici države enako ugoden in enako neugoden. Doseglo se je, da se kvota prispevkov Ogrske k skupnim stroškom države zviša, da se skupnost avstro-ogrške banke ohrani še deset let in da ostanejo carinski dohodki še deset let nedeljeni. V vseh treh točkah je morala ogrska vlada odnehati. Trgovska in carinska pogodba pa se je izpremenila v trgovsko in carinsko zvezo, kar bodi prvi korak k emancipaciji Ogrske od Avstrije. Ogrska ostane torej še nadalje gospodarsko zvezana z Avstrijsko. Trinajst mesecev so trajala opetovano pretrgana pogajanja zaradi nagodbe; končno pa je vendar razsodnost zmagala nad slepim fanatizmom, ki bi bil skoraj pahnil Ogrsko v finančno krizo prve vrste. Odločili so pač bankirji in veletržci, ne pa politiki. Detajli nagodbe še niso znani, a vladi hočeta že v kratkem stopiti s svojimi predlogi pred parlamenta, kjer se morajo ministrski dogovori šele odobriti. To se pač ne zgodi pred novim letom ter se dovoli le provizorij. Baje imata vladi že zagotovljeno večino v drž. zbornicah za nagodbo, vendar brez hudih bojov in koncesij raznim strankam vladi ne dosežeta svojega namena. Zaradi nujnosti nagodbenih razprav v parlamentu se baje letos delegacije sploh se snidejo. Gotovo je, da sta Beck in Wekerle storila te dni težko in velevažno delo, ki se ni posrečilo drugim.

Čehi in vlada. Češka narodna svobodomiselnostna stranka je imela 6. t. m. v Pragi sejo, v kateri je poročal posl. dr. Kramář o političnem položaju. Skupščina je sklenila, da bodo češki narodno-svobodomiselnostni poslanci v zvezi z drugimi češkimi parlamentarnimi klubi podpirali vlado pri sklepih glede nagodbe le tedaj, ako da vlada garancije, da izpolni opravičene

svoja krila, taja sneg, tako da je na kržinem prelazu kar zarumenel. Kjer so snežne plasti že skopnele, sili na dan trava, ki že začenja zeleneti, mladostno, pomladansko, in celi potoki snežnice so grmeli navzdol, kakor stekleni prameni.

Tako mladosten dih veje po vsej dolini, da človeku kar raste duh!

Tako divno je bilo Andrejevo posestvo.

* * *

In ostavil ga ni nič več.

Istega dne, zvečer, ko je vzšla luna še orjaško velika izza vrhov, je sipala svoje blesteče žarke preko skalovja, ležečega med kopnečimi snežišči in črno odražajočega se od njih. In potem je začela počasi razsvetljevati grozne, prazne doline, zatemnjajoča tupatam vrhove in srene, kakor da bega neka luč po krivih potih semintja. Gorak veter je zavel po dolini, in vodovje je šumelo, ker ga mraz s svojim ledom ni več uklepal v okove. Kakor da je vse oživel in se vse giblje v gorah. Izginil je globoki mir zime — gore so zopet žive.

Pravkar se je začel lunin svit ulivati preko sten midzijanske gore; mahoma je padla njena luč na Andreja Pazdurja glavo in roke, ki so molele iz snega. Vsekakor so se bile odtrgale

narodne, kulturne in gospodarske zahteve ter če se v vseh čeških deželah ne bo rušila enakovrednost češkega naroda. Ker bode nagodba glavni predmet bodočega zasedanja drž. zbora, ki se snide 16. t. m., bodo Čehi svoje pogoje vladi naznanili takoj. Pripravljene so tudi že na opozicijo.

Poljski notranji uradni jezik pri gališkem orožništvu. Gališko namestništvo je izdalo naredbo na orožniške poveljnike, glasom katere se mora pri uradnih objavah in javljanjih namesto nemščine rabiti poljščino. Nemški jezik ostane v rabi le v občevarstvu med poveljstvi. To je uspeh poljskega kluba. Skrajni čas bi bil, da se izpodrine tudi iz naših orožniških poveljstev in postaj uradna nemščina, ki se tu brez potrebe šopiri v škodo namenu orožništva. Naloga slovenskega in jugoslovanskega kluba je, da z združenimi močmi doseže tudi za slovenske in hrvatske dežele to, kar so dosegli poljski državni poslanci.

Japonska je postala miroljubna, ker ima finančne težave. Proračun izdatkov je poskočil na 1576 milijonov kron! V primeri z lanskim proračunom so narasle letošnje potrebščine za 276 milijonov kron, t. j. za 20%. Za armado na suhem so se dvignili troški od 250 milijonov kron na 418 milijonov kron, troški za mornarico od 173 milijonov kron na 275 milijonov kron. Državni dolgovi so se silno pomnožili. L. 1898/9 so znašali 1.000 milijonov kron, l. 1904/5 že 2450 milijonov kron, l. 1907 pa že skoraj 5000 milijonov kron. Torej pet milijard! 112 K na vsakega Japonca. To so posledice vojne z Rusijo. Ali Japonci ne bodo mogli dolgo mirovati, ker jih sicer dolgovi zadušijo. Severno-ameriška zvezna republika ima že strah pred Japonci. Baje ne bo preteklo pet let, ko je vojna Severne Amerike z Japonsko neizogibna. Severna Amerika ima le 50.000 mož in pomagati bodo morali prostovoljci. Dolgo morskobno nabrežje je odprto vsakemu napadu. Japonci se izseljujejo preko Mehike v Severno Ameriko ter so si ozemlje že dobro ogledali. Zemljevide imajo boljše ko Američane! Na Koreji so že prehiteli Američane in se na njej utrdili. Pa tudi Kitajska se polagoma pripravlja za japonsko malho. Večne nemire v ogromnem kitajskem cesarstvu, zlasti na jugu, znajo Japonci zase dobro izrabljati. Japonci hujskajo namreč Kitajce na tujce, tem tujcem pa dokazujejo zopet, koliko bolje bi imeli na Japonskem. Kitajska mladina se vzgaja od japonskih učiteljev. Ker si znajo Japonci prilastiti kitajska tržišča, železnice, gozde, rudokope, plavže, ker so učitelji kitajski armadi in mornarici, ker se delajo zaščitniki tujih interesov ter si umejo pridobivati simpatije kulturnih narodov, bodo Japonci o pravem času postali gospodarji na Kitajskem, kjer izvrše naenkrat isti proces, ki so ga toli spretno izvr-

šili v Koreji. Toda zdaj se morajo dobro utrditi in se pripraviti. Zato so zdaj mirni in tihi, a načrte imajo že izdelane.

Štajersko.

Nemško društvo za Maribor in okolico protestuje, da bi se za mariborsko vadnico imenoval slovenski učitelj, češ, da je „posestna pravica“ Nemcev vsako mesto na tej vadnici ter smatra vsak poizkus, vtihotapiti novega Slovence, za izzivanje in žaljenje nemškega naroda. Ako poslanci ne store svoje dolžnosti, se more zgoditi, da bo vlada na državno, Slovence namenjeno šolo, na mesto pok. Leskeja, ki je bil Slovenec, res imenovala kakega Nemca. Boriti se nam je že za vsako malenkostno službo, tako daleč smo dospeli v tej pravični, vsem narodom enako naklonjeni državi. Pa se še najdejo sloven. ljudje, ki se kar cede od črnožoltega navdušenja!

Gospodinjska šola v Celju. „Slovenski Gospodar“ poroča, da ustanovi „Katoliško podporno društvo“ v Celju, t. j. vikar Gorišek z drugimi pristaši Gospodinjsko šolo, katere vodstvo hoče poveriti šolskim sestram. Ker pa „Kat. podporno društvo“ vzdržuje šolske sestre, bo tudi to društvo nabiralo prispevke za zavode teh sester. Najprej nameravajo otvoriti gospodinjsko šolo, potem meščansko šolo, sirotišnico i. t. d. Ko bi le 100.000 Štajercev nekaj darovalo — pravijo — pa bi imeli v enem letu svojo gospodinjsko šolo. „In kaj pa je treba darovati? Postani član „Kat. podpornega društva“, pa je; podporni član plača 1 K, redni 4 K na leto, ustanovnik pa enkrat za vselej 80 K. To je vendar malenkost. Povrh pa se še bere za ude vsak petek sv. maša v župni cerkvi sv. Danila v Celju!“ Vidite, tako znajo klerikalci beračiti! Postavili bodo zaupnike po vseh župnijah. Seveda so za zaupne osebe najbolj sposobne ženske, tembolj ker gre za ženske zavode. One ženske, ki bi hotele prevzeti službo zaupnih oseb, naj se blagovolijo same zglasiti pri svojih dušnih pastirjih, pravi oklic. Kaj pa pravijo celjski liberalci in celjske „liberalke“ na to? Zakaj niso že davno ustanovile svojega ženskega društva in Gospodinjske šole? Naši naprednjaki v Ljubljani in drugod sploh premalo store za sloven. ženstvo ter ga imajo še danes večinoma le za — parado ali za — kuhinjo.

„Neverjetno.“ V zadnjem času so pisali nekateri naši časniki, da se je namignilo od merodajne strani v nemškem delu službujočim slovenskim poštnim uradnikom, naj se oglašajo za službe v slov. Spodnjem Štajerju. Našim nemškim listom pa to kar noče v glavo, češ „die Bestätigung dieser ganz ungläublichen Nachricht bleibt abzuwarten.“ —

— Lepa svoboda! Nedavno sem izrazil svojo misel, a takoj je bil tu nekdo, komur se je to pokadilo pod nos! Pa bodisi karkoli! In grozila je že neprijetnost z nekim — zakonom! Hvala za tako svobodo!

— Morda si koga razžalil, doteknil se njegove osebe, njegovega čustva, njegovega interesa?

— Ta je dobra! Osebe, čustva, interesi! Ti se morajo umakniti, ako gre za velik princip! Živela svoboda izražanja!

— Živela, zares! Ali kaj pa svoboda državljanska, svoboda osebe, — ali nima živeti tudi ta?

— Seveda ima živeti! Vsaka svoboda! Živela svoboda sploh! . . .

— Izborni! A še to: — čegava ali koga svoboda naj živi? Morda le nekoga? Ali pa svoboda vsakogar, svoboda vseh? . . .

— Vseh, seveda! Vselej vseh, vsi smo si enaki! . . .

— Bravo! Samo še nekaj je treba ukreniti! Treba je poskrbeti, da ena svoboda ne bo ovirala druge, svoboda izražanja na pr. svobode osebe! In prav to je stvar moderne države, da za to poskrbi. Moderna država dovoljuje svobodo izraza, a brani svobodo osebe!

Zares klasični ljudje, ti Nemci! Kaj morda mislijo, da se bo Nemcem nasvetovalo, naj pridejo med nas Slovence?!

Knez Alfred Liechtenstein, prvoborilec avstrijskega klerikalizma, a že dolgo brez aktivnosti, je umrl. Knez Alfred je deloval od svojega 31. leta skupno z Alojzijem Liechtensteinom za poklerikaljenje naše države in za popolno izročitev šole cerkveni gosposki. Bil je o končnem uspehu tega svojega boja trdno prepričan ter je l. 1882 dejal javno, da more določiti minuto, kdaj se mu izpolni ta želja. Bil je najhujši nasprotnik „Svobodne šole“ in poklerikaljenje vseh šol njegov življenjski ideal. Ta fanatični klerikalec je bil v mladosti dragonec. Iz častnika se je razvil fanatik poneumnjevanja naroda. Na Štajerskem je bil vodja nem. klerikalizma, dež. in drž. poslanec, končno član gosposke zbornice.

Koroško.

Nov škandal se je zgodil zopet v Celovcu na glavnem kolodvoru c. kr. državne železnice. Družba sv. Mohorja je pričela z razpošiljanjem svojih knjig za tekoče leto ter se je v to svrhu poslužila, enako kakor prejšnja leta, dvojezičnih vozniških listov. Službujoči uradnik pa je sedaj, ne oziraje se na to, da so te pošiljatve namenjene vse v izključljivo slovenske kraje, naenkrat začutil v sebi potrebo, zahtevati, da se mu mora poleg slovenskega besedila napisati vse tudi v nemškem jeziku, ter je kratkotalo sprejem bal z družbenimi knjigami zavrnil z značilno opombo, da smatra on tako postopanje za izzivanje (provokacijo). Odbor se je nato predrznost pritožil pri ravnateljstvu c. kr. državnih železnic v Beljaku ter bode podvzel potrebne korake, da pride ta zadeva tudi v razgovor v državnem zboru, na kar opozarjamo vse naše č. gg. državne poslance obeh slovenskih klubov s prošnjo, da se blagovolijo z vso odločnostjo za stvar zavzeti, ker si vendar ne smemo pustiti kratiti naših pravic po kakem nadutem nemško-nacionalnem uradniku, kateremu je treba enkrat za vselej povedati, da naj pusti politiko doma ter je naj ne zanaša v urad. Pa tudi to naj se mu pove, da je on tu zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi njega. Za prevažanje družbenih knjig plačujemo ogromne svote denarja raznim železnicam vsako leto, in zato naj se nam delajo težkoče in sitnosti od strani uradnikov?! Kaj takega ne bomo trpeli. — Č. gg. poverjenike družbe sv. Mohorja odbor vljudno prosi, da blagovolijo za knjige potrpeti toliko časa, da se ta zadeva končno reši.

Nečuvne razmere na celovškem kolodvoru. G. župnik M. Ražun iz Št. Jakoba je na celovškem kolodvoru slovensko zahteval

— Vse naj poskrbi moderna država! Samo naj ne brani — mračnjakov in nazadnjakov!
— Braniti mora vse državljane, tudi — mračnjake!

— Toda ti so neprijatelji luči in resnice!
— Svobodo vesti imamo. Vsi imamo torej pravico, voliti si prepričanje in poklic, biti — mračnjak ali — svetlonosec! In ali ni treba na pravico sodržavljana ozirati se?

— Pa morda ravnati z njimi nežno in zavijati jih v volno? Kaj bo pa z lučjo in z resnico? Kako pa naj se potem širi luč? Kako naj prodira in zmaguje resnica?

— Luč prodira, resnica zmaguje z lastno silo, — zmagala je vselej!

— A danes naj gre morda vse tako, kakor je šlo — vselej? Kakšen pa bi bil potem razloček med današnjo prosvetljeno dobo in med starimi neumnimi časi?

— Velik razloček! Včasih so se ljudje zaradi svojih nazorov v resnici metali drug na drugega, in posledica je bila varljiva. Zmagal je namreč vselej oni, ki je bil močnejši, pa če je imel pravo ali — ne! To je bilo neumno. Danes, hvala Bogu, se je to preživelo. Moderna država skrbi, da bi vselej zmagala — civilizacija!

— Kako to?

od slemena snežne plasti, in v polnem diru kotaleči se plaz ga je zasul. Sneg se je ustavil v skalinah, med katerimi je stal Andrej, in zato ga plaz ni odnesel seboj, nego ga je le zakopal do rok. Tako je obstal, z obrazom obrnjen v daljo.

Ko se je pojavil nad njim mesec, je odprl svoje ugašajoče, osteklele oči: po nebu so se vlačili težki deževni oblaki, potoki so bučali. Poslušal je. Čutil ni nikake bolečine, čutil ni smrti. Z blodečimi očmi je gledal v svet.

„Hej!“ je šepetal, „spomlad prihaja, vse, vse bo ozelenelo . . .“

„Svobodna misel.“

Josip Kuffner (Praga.)

Kongres „Svobodne misli“ imamo za seboj! Prijatelji življenja ste, torej svobodnega razvoja, torej svobodne misli! Kongres je izdal posebno razlago za občinstvo: „Kaj je svobodna misel?“ Hoteli ste se poučiti. Čitali ste.

— Svobodna misel je — asocijacija! Njen namen je, priboriti in braniti pravico svobodnega izražanja misli . . .

— Čemu asocijacija? Kaj nimamo moderne države? Kaj ni svobode govora, svobode tiska?

listek v Podrožico. Blagajničarka ga je ozmerjala, češ, da mora govoriti nemški, ker je Celovec nemško mesto, kjer se mora le nemški govoriti. Ko je neki Ljubljčan zahteval vozni listek za Ljubljano slovenski, ga je nahrulila in bila z roko ob mizo. G. Ražun se je zaradi take nesramnosti fanatične heilovke pritožil pri ravnateljstvu državnih železnic v Beljaku. A ravnateljstvo je dalo ukor — g. Ražunu, češ da provocira, da mora znati nemški ter da je Celovec nemško mesto, kjer slovenščina nima nobene pravice. Tako ravnateljstvo c. kr. državne železnice! Ali res naši poslanci nimajo niti toliko moči v parlamentu, da bi ugnali od države plačevane nesramneže? Saj ne živimo med divjaki, nego v ustavni državi. Kako je postopal načelnik z uradnikom Družbe sv. Mohorja, je znano. Vozne listke s slovenskimi naslovi je celovski kolodvor c. kr. železnice odklonil. Slovenski jezik je državnim uradnikom — hujskanje! Daleč smo že prišli, in napredujemo zares hitro — nazaj.

V Selih so koroški Nemci ponoči napadli hišo, v kateri so se slovenski fantje vadili tamburati. Metali so skozi okna kamenje in končno še nekega Slovenca pretepli. Orožniki pa seveda niso nikogar izsledili. Take stvari se dogajajo v Avstriji!

V Ovbrih je nemški Schulverein otvoril novo nemško šolo. Ovbri so povsem slovenska vas, a seveda klerikalna, zato v narodu ni nobenega odpora.

Primorsko.

Tržaška slovenska ljudska šola. Po dolgotrajnih ljutih bojih se je slovenskim naprednim državnim poslancem koncem preteklega zadnjega zasedanja prejšnjega drž. zbora posrežilo doseči, da se slovenska ljudska šola pri Sv. Jakobu v Trstu podržavi in se bo torej poslej vzdrževala od države. Doslej jo je vzdrževala z velikimi žrtvami Družba sv. Cirila in Metoda. To je majhen, a lep vspeh! Trstu pa grede po številu slovenskih otrok vsaj tri slovenske ljudske šole, zato se mora boj za ureditev tržaškega šolstva nadaljevati dotlej, da zmaga pravica slovenskih državljanov popolnoma. V tem boju pa morata biti edina oba kluba sloven. poslancev! — „Edinost“ pa trdi, da vsa zadeva še nikakor ni končno dozorela in da nikakor ne gre, pravdati se za medvedovo kožo, dokler je medved še v — gozdu. Posl. dr. Rybař je izjavil na nekem javnem shodu, da ne bo veroval v podržavljenje ljudske šole pri Sv. Jakobu v Trstu, predno ne bo videl c. kr. učiteljev v Trstu. Danes sploh še ni gotovo, da pride postavka za slovensko tržaško šolo v državni proračun za l. 1908. „Edinost“ meni torej: ne bahati se, dokler stvar še ni go-

— Država je ustroj v blagor družabnega življenja. V sporu nazorov ve izobraženec, kako se ima vesti, da ostane družabno življenje možno.

— A neizobraženec naj morda — molči?

— Nikakor, on ima tudi pravico govoriti. Toda on ima tudi nedostatke svoje neizobraženosti. Lahko prestopa — meje. Preskrbeti pa je vse, da bi svoboda enega ne bila ovira drugemu. In ta naloga pripada ustroju države.

— Kaj pa je pravzaprav izobraženost?

— Posebna umetnost življenja! Uživati svojo svobodo tako, da ne ruši svobode — drugih...

* * *

— Stari vodja francoskih radikalcev, predsednik ministrstva Clemenceau, je nedavno presenetil svoje prijatelje z dovtipnim govorom pri banketu policijskih organov.

— Rad sem prišel med vas, gospodje! je dejal banketnikom, ker se smatram sodrugom vašega dela. Vi imate težko dolžnost, paziti na red in rednost javnega življenja v državi. Kot predsednik ministrstva jamčim za pravice in svobode državljanov, in dovolite mi, da se smem imenovati nekako prvim policijskom v državi.

Radikalec, ki se oglašja javno za častni naslov — policijska? To je šlo silno proti pojmovanju navajene terminologije!

tova! „Sl. Narod“ pripisuje vse zasluge za to šolo bivšim narodno-naprednim slov. poslancem...

Narodna delavska organizacija v Trstu ima največje nasprotnike v delavcih socijalne demokracije. „Narodna delavska organizacija“ je predložila generalnemu ravnateljstvu južne železnice spomenico, v kateri je zahtevala izboljšanja gmotnega položaja železniških subakordantov, katere je tržaška socialna demokracija doslej prezirala. „Narodna delavska organizacija“ pod predsedstvom dr. J. Mandića je že dosegla uspehe, ker je postopala taktno in pravilno, zato pa hrume socijalni demokratje, da so „izdajalci“ oni, ki so v tej organizaciji, ker bi mogla doseči socijalna demokracija brez „izdajalcev“ mnogo več. Pregovor pa pravi: Kdor z malim zadovoljen ni, tudi velikega vreden ni! Napreduje se polagoma, ne skokoma. — Shod narodnih delavcev premikačev v Rojanu je bil zopet številno obiskan; bilo je okoli 250 premikačev, ki so mirno in dostojno sklepali glede korakov, da se dosežejo boljše plače in deveturno delo pri javnih skladiščih. Izvolila se je deputacija, ki pojde k namestništvu v Trstu in k predsedstvu trgovske zbornice. Tudi ti premikači stopijo v zvezo z „Narodno delavsko organizacijo“, kar mednarodne socijalne demokrate seveda silno jezi. Beseda „narodna“ jim pač ne diši! Poleg tega so pa še ljubosumni zaradi uspeha, ki so ga dosegli brez njih drugi!

Slovensko gledališče v Trstu je otvorilo svojo sezono z nemško burko Neidhartovo „Prvi“. Naval ljudstva je bil ogromen, uspeh burke velik, g. Verovšek predmet ovacijam. Tržaški slovenski igralci bodo večkrat gostovali v Gorici.

Slovenska umetniška razstava v Trstu. Odbor, ki to razstavo priredi, vabi vse umetnike, ki vabila niso dobili, naj se sami oglasijo za udeležbo. Vsa pisma sprejema in daje informacije tajnik g. Hugon Gerbič, Trst, Jadranska banka. Predsednik odbora je višji sodni svetnik g. M. Gabrijelčič, g. dr. J. Abram je blagajnik. Nadejati se je, da se razstave udeleže vsi naši umetniki in umetnice, da vidi Trst naš napredek.

Podružnice družbe sv. Cirila in Metoda na Goriškem so zadnja leta precej omrtvele. Vzglede je dala slab goriška moška podružnica; celó žensko podružnico so hoteli zadušiti ti junaki. Ali jih ni sram? Toda prišel je vendar že čas, da se vzdramijo rodoljubi ter oživijo vse speče podružnice; tam, kjer jih ni, naj bi se ustanovile! Družba poda letos nov dokaz, da je vredna večje podpore na Goriškem. Za „Lego Nazionale“ prirejajo Lah veselice po Furlaniji. V Gorici je bila tudi. Take veselice dajejo „Legi“ lepe skupičke. Tudi po našem delu dežele se prirejajo veselice, ali nijedna v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Goriški Slovenci, zganite se

Nič manje ni presenetil na vse strani naučni minister, stari socijalist Briand. Govoril je pri neki drugi priliki k francoskemu učiteljstvu, učitelji so zahtevali zase po pravici, ki jo imajo delavci; pravico ustanovljati sindikate, odpovedati delo in poslušnost svojemu namestitelju, državi.

— Mi smo svobodni državljani kakor drugi! so podkrepjali. Delavec ali učitelj! Vsem enako pravico, enako svobodo!...

— Gotovo! je odgovoril minister. Kot državljani imate vse pravice. Toda kot učitelji ste nastavljeni države, imate svoje dolžnosti, imate obveznosti pogodbe, katere ste sprejeli. In obveznosti je treba izpolnjevati! Kot svobodni državljani imate pravico, odpovedati se sprejetemu poslu in seveda tudi vsem — dohodkom, ki so z njim spojene. Kot uslužbljenci pa imate moralno, svobodno sprejeto obveznost — izvrševati svojo dolžnost!...

Pojem svobode! Bezgov pajacek! Primi ga za katerikoli konec, vselej se postavi na glavo nekakega — suženjstva. Na svetu ni pravzaprav nikake svobode, nego so le razni obrazi in razne stopnje — suženjstva. In vsa osobna svoboda leži pravzaprav v tem, da hlapčujoš tako bistroumno in spretno, da se zdi tebi in drugim, kakor da opravljaš vse, kar oprav-

ter prirejate veselice v korist toli potrebni naši šolski družbi!

Prva slovanska knjigarna v Trstu se je odprla 5. t. m. v ulici Valdirivo št. 40. ter je urejena povsem moderno. Ustanovil jo je g. Gorenc, Zagrebčan, Hrvat. Slovenca ni bilo, ki bi imel toliko podjetnosti, ki se mora vse-kakor vrlo obnesti.

Kranjsko.

Kranjska deželna vlada

igra glede ravnateljstva I. drž. gimnazije v Ljubljani neko skrito igro, ki zbuja sum, da se namerava nekaj nepričakovanega, Slovincem gotovo neugodnega. Najprej je izzvala afero Proftovo ter je s svojim terorizmom kompromitirala obenem dva slovenska, dotlej spoštovana moža: Levca in Črničca. Ker je zagrmelo po vsem gozdu slovenskega časopisja, se je vlada zbala prenačlenosti ter je Profta odložila. Bili smo že globoko sredi velikih počitnic, in upokojeni ravnatelj Senekovič je še vedno opravljal ravnateljske posle. Končno pa se je Senekovič uprl in je odločno izjavil, da odloži ravnateljstvo, ker ima dovolj posla drugej. Dež. šolski svet je šele takrat začel iskati profesorja, ki bi prevzel začasno ravnateljstvo, in ker je bil prof. Štritof vse počitnice v Ljubljani, je dobil nalogo, da nadomešča ravnatelja. Toda minil je 1. september, minil 15. september, začelo se je vpisovanje, razdeljevanje ur in razredov, napočila je doba najtežjega dela vsakega vodstva, ki ima spočetkom leta pošiljati celo vrsto nujnih in perijodičnih poročil in prošenj. Prof. Štritof pa je bil še vedno v ravnateljski pisarni. Da je mogel zmagovati svoje profesorske in še ravnateljske posle, je moral pomagati mu še prof. Novak.

Toda minil je tudi 1. oktober, in v svet je prišla vznemirljiva vest o delitvi I. drž. gimnazije. Navajala so se tudi imena obeh gimnazij, toda na zavodu samem ne vedo ničesar o tem. Waldherrova hiša, v katero pride baje nemška samostojna gimnazija, se pravkar iznova adaptuje za stanovanja, ne pa za šolo. Tako skriva vlada svoje zle namene. II. drž. gimnazija na Poljanski cesti še vedno ni gotova, a že zdaj je jasno, da je premajhna, dasi so določeni že razni kabineti za učne sobe. Tako modri so pri deželni vladi. Neki — menda V. — razred se bo moral deliti, in mislijo poslati del razreda na I. drž. gimnazijo, ki ima že od 16. septembra pouk. Ali bodo morali učno tvarino ponavljati?

Te dni se je končno raznesla po Ljubljani vest, da je dr. L. Požar opetovano konferiral z dr. Šušteršičem in da sta bila tudi na Dunaju skupaj. Za tem tiči nova spletko nemško-klerikalne zveze. Pač se čuje vsak hip kaj novega,

ljaš, iz lastne najboljše volje in veselja! Vidiš, to je tajnost družabne — elegance! Vidiš, to je pravo gentlemanstvo! Vrhunec moralne svobode! Sužnjiti prostovoljno ukazu višjega — spoznanja!

V ostalem, če hočeš ali nočeš, katero stališče v življenju, kateri stan, kateri poklic pa ne nalaga pripadniku, da bi ne omejil svoje svobode? Ne le državni uslužbljenci in člani velikih organizacij, vojaki, uradniki, duhovniki, morajo žrtvovati del svojih osebnih pravic in svobod! Tudi najmanje „odvisni“ stanovi imajo svoje „suženjstvo“. Umetnik, ako hoče imeti službo in uspeh, se ozira na željo svojega naročnika, se podreja okusu publike. Igralec, morda v mislih anarhist, igra v gledališču vlogo, ki mu je bila naložena. In morda vlogo kralja-despota, ki deklamuje o svoji moči in slavi! Natak, socijalist, zaprisežen nasprotnik meščanstva, ako se noče ločiti od najglavnejše zapovedi svojega poklica, ohranja vlnudnost svojega stanu, klanja se gostu in členu sebi najzoprnejše vrste in vprašuje spoštljivo: „kaj naročate?“ — Niti Robinson na pustem otoku ni bil rešen suženjstva svojih — življenskih potreb! Življenje je pač suženjstvo. V družbi sužnjimo drug drugemu, in sama kultura, kaj pa je družega, kakor družabno delo, ustanovljeno na delitvi — dolžnosti, t. j. suženjstva? Pre-

a I. drž. gimnazija je še vedno brez ravnatelja. Tako more postopati c. kr. vlada pač le s Slovenci. Razmere so postale neznosne.

Klerikalci in narodnost. Klerikalci se vedno in povsod trudijo povdarjati svoje narodno stališče in napovedujejo vsem Nemcem boj na življenje in smrt. Kadar pa se gre za to, da dejansko pokažejo svojo narodnost, takrat se zanjo niti ne zmenijo. V istem hipu, ko povdarjajo gospodarski boj proti Nemcem, prodajo njihov glavni denarni zavod „Ljudska posojilnica“ v Ljubljani svoja obširna posestva na Spodnjem Štajerskem, kjer se bije ljut boj za vsako ped zemlje, raje Nemcu kot Slovincu. Bijemo boj za slovenske javne napise, isti njihov zavod pa da napraviti na svoji hiši v spodnjemštajerskem trgu samonemški napis. V Ljubljani hočemo organizovati proti nemškim trgovcem geslo „Svoji k svojim“ in zato izda „Prosveta“ za vse narodne trgovce reklamne tablice, „Slovenec“ pa skuša s svojim pisanjem to prepričati in pozivlja na bojkot narodnih trgovcev itd. Taka je klerikalna „narodnost“ v javnem življenju. A kakšna je v privatnem? Dr. Šušteršič, glavar klerikalcev, se preseli na Dunaj, da bo dal svoja sina v klerikalno nemško gimnazijo dunajsko, ker mu je ljubljanska pač premalo pobožna in preveč slovenska. Tudi lep vzgled! In koga podpirajo naše cerkve? Nemške slikarje! Kdo zida „Ljudsko posojilnico“ in „Katoliško tiskarno? Wilhelm Treo in firma Ast & Comp. Klerikalci vidijo vsak pezdireček v očesu liberalca, bruna v svojem očesu pa ne čutijo.

Koncesija Nemcem. Za začasnega komisarja v vodstvu občinskih poslov na Jesenicah je imenovan Anton Luckmann. S tem pristranskim imenovanjem je pokazala vlada, da hoče — kakor povsod — tudi na Jesenicah iti na roko Nemcem in jih na vse možne načine podpirati. Imenovala je Nemca, ker ve, da se ji vsled nemško-klerikalne zveze v deželi ni bati nobenega odpora s strani klerikalcev.

Na katoliški shod vabita Slovence in Slovenke celovski „Mir“ in „Slovenec“. Ta shod se bo vršil 16.—19. novembra t. l. na krščansko socialnem Dunaju, kjer nimajo Slovani nobenih političnih in socialnih pravic ter se ravna tam s Čehi in drugimi slovanskimi rojaki, kakor s sužnji ali z bebi. Klerikalci pa vendar delujejo na to, da bi se peljal kar ves poseben vlak Slovencev na ta Slovanom sovražni Dunaj poslušat nemške škofo in nemške politike. Kakšno korist pa naj imajo Slovenci od tega shoda? — V narodnem oziru nobene in v verskem oziru pač tudi ne, ker je pač

ostaja en sam način, rešite se vseh okov in ohraniti si popolno svobodo: odpovedati se vsem potrebam, ničesar ne hoteti od nikogar in — oditi — s sveta! A ta način — si razmislite!

* * *

Nalagati si okove zaradi svobode soseda? Obzirati se na čustva in nazore velečenjenega gospoda — nasprotnika napredkovega? Kam pa izgine potem vsa — možnost napredka?

Vprašanje življenja! Napredek je zakon življenja, njegov rezultat, njegov plod. Nihče sam zase ne pomenja, ne povzroča, ne prinaša napredka! Mahati okoli sebe z besedo in geslom, ali je to že — stvar napredka? Pred tisoči let ni bila znana beseda „napredek“, a svet je vendarle napredoval in se razvijal.

— Ali doba je moderna! Saj vendar ne gre živeti danes kakor pred tisoči let! Ali je v redu, da bi današnji človek mislil in čutil — v srednjem veku?

— Zakaj bi pa ne smel človek misliti in čutili, kakor more in zna, ako to ne dela krivice sosedu? Saj žive posebneži, muhasti ljudje, umetniki, učenjaki, ki se trudijo živeti in čutili v duhu drugih dob, zemljā in miliejev! Nekdo ljubi antiko, nekdo orijent, nekdo Ameriko, nekdo stari svet, nekdo novi! Tako je pač pravica ponosne gospe prirode: more si izbrati svoje posebne ljubezni! Zakaj bi se ne smel klanjati nazorom srednjega veka, kogar to osrečuje? Življenje je eno v sedanjosti in v

umljivo, da pojde večina Slovencev tudi kam drugam, ne le v cerkve in na shod. Toda Dunaj je drag, zelo drag! Kdor hoče na Dunaj, naj pusti trebuh zunaj! Saj menda vendar ne bodo jemali slovenski klerikalci sabo bisag in canje s hlebeci in kračami? — Sicer pa, kdor ima denar, naj le gre! Dunaj s svojim življenjem in s svojo umetnostjo mu odpre oči, da se bo vrnil izobraženejši. Veliko mesto more vplivati na naše dudke in tercijalce le ugodno. Klerikalci delajo proti sebi, ako jemljejo sabo na Dunaj cel vlak ljudi, ki se vrnejo s širšim duševnim obzorjem. Obzorja pa klerikalec sploh ne sme imeti.

Socialna demokracija na Slovenskem. E. Kristan se v svojem glasilu norčuje iz klica „Narodnost v nevarnosti!“ in pravi, da ni nikaka nesreča, da prehajajo občine v nemške roke ali italijansko oblast, češ da prebivalstvo vendarle ostane slovensko. Kristan pa pozablja, da kdor ima nož v rokah, le tisti reže kruh. Občine v nemških ali italijanskih rokah dobivajo nemške šole, nemške podjetnike, nemške trgovce, nemška društva i. dr. Vse to so sredstva, ki siloma in z najhujšim terorizmom germanizujejo slovenske otroke in odtujujejo narod. In omikani in neomikani delavci so, žal, prvi, ki množe nemški značaj takega okraja. Socialno demokratičen delavec je v takem kraju vse in nič; kdor ga plačuje, tisti je gospodar njegove vesti. Prav tako, kakor pri klerikalcih in liberalcih. Zato: čemu izvzemati, kar je splošno! Zakaj so na Nemškem propadli socialni demokrati? Ker podjetja niso socialnodemokratična in ker režejo kruh nesocialdemokratične stranke. Drugače je že na Francoskem. Tam je kapital v rokah social. demokratičnih fabrikantov. Kdor plačuje, tisti narekuje. Žalostno je to, a resnično, toda tako je bilo in bode. E. Kristan pravi tudi, da se meščanske stranke nič ne menijo za izobrazbo mase. Koliko pa imajo socialni demokrati svojih šol, svojih društev, svojih predavanj, svojih listov?! Kakšne zasluge pa ima dosedaj socialna demokracija za narodno srčno in umstveno kulturo? Kaj pa imajo socialni demokrati svojega na polju prosvete? Izobrazujejo se le ob delih članov meščanskih slojev! In Kristan sam piše „Ljubislave“, ki niso za delavce nič boljše kakor Finžgarjev „Divji lovec“, če ne slabše. Nas le veseli, če hočejo Kristani narod resnično izobrazovati in vzgajati narodno zavedno; doslej so ga le begali z nekimi meglenimi utopijami, ki se ne uresničijo nikdar, ter so ga odtujevali narodni misli. Brili so norce iz vsega nacionalnega, in delavstvo se je ohladilo, indiferentizovalo ter se z dušo potapljalo le v želodčno

preteklosti, vsak hip je večnost! Kaj pomenja petero, desetero ubogih stoletij, kak neki stari vek, srednji vek in novi vek — v aeonih vse-mirnega življenja? . . .

— Toda ideali ljudstva! Luč, resnica, dobrot! Treba je približevati se jim! Svet ne sme otrpniti v večerajšnjem, človek mora naprej, mora postajati — boljši! . . .

— Kdo ti pa brani, da postajaš boljši? Kdo ti brani, da stopaš pred drugim z vzgledom, ne dobre besede, nego dobrega — dejanja?

— A svoboda — poduka? Kje ostane?

— Eh, eh! Zopet neka svoboda! Duhovnik, v istini, ne sme razkladati, česar mu ne odobruje cerkev. Tudi učitelj ne sme le tako govoriti, kar mu pri šoli pride na misel, s čimer bi ne soglašal gospod inšpektor, gospod minister! Toda, ali ni jasno, da stoji s svobodo besede in misli še — mnogo slabše? Kaj se je pripetilo na samem kongresu „svobodne misli“? Člen kongresa, nemški nacionalce, se je čutil siljenega, javno protestovati proti neki resoluciji in končno kongres zapustiti! Predložil je svoje besedilo resolucije, toda kongres je spoznal za dobro, na njegovem predlogu — izpreminjati in popravljati! Groza! Kongres „svobodne misli“, a goji — cenzuro javne besede? Nemški nacionalce in svobodni mislec je odhajal s kongresa nekoliko ohlajen. Ali pač taka „svoboda“ misli in besede ni pravzaprav le — chimera?

(„Narodni Listy“.)

vprašanje. Tudi meščanje imajo svoje krušne in eksistenčne skrbi, a pri tem ne pozabljajo skupnosti, celotnosti. Kristani pa so jo baje pozabili! Vsaj delajo se tako.

G. dr. Lovro Požar, dosedanji ravnatelj ljubljanske mestne višje dekliške šole, je sporočil županu v soboto zvečer, da odlaga ravnateljstvo in da ga že v pondeljek ne bo več v pisarno. Zares, originalno! Obč. svet je moral seveda kar nemudoma sprejeti demisijo in poskrbeti za naslednika. In res, še isti večer, t. j. v soboto je bil že določen novi ravnatelj, prof. Iv. Macher. To je že ameriška naglica, kaj ne? Dr. Požar je šele v petek odpravljal novo poslopje liceja ter je govoril o cesarju in Bogu, kakor tisti kapucinec v „Walensteinovem ostrogu“, v soboto pa se je po francosko poslovil. „Heute noch auf stolzen Rossen, morgen durch die Brust geschossen“. . . No, govorilo se je, da je bila pod dr. Požarjem soravnateljica zavoda gospodična Wessnerjeva, „nadzorovalna dama“, baje izvrstna učiteljica, a zelo bigotna dama. Nadejati se je, da bo novi ravnatelj samostojnejši, neodvisnejši ter da bo znal klerikalni upliv „nadzorovalne dame“ in kateheta omejiti, kakor je to pri mestni višji dekliški šoli samo ob sebi razumljivo. G. dr. Lovru Požaru se je obč. svet za njegovo marljivo delovanje na zavodu zahvalil in — stvar je zopet v redu, vsaj začasno. Vsekakor pa bo skrbeti za definitivnega ravnatelja, ki se bo mogel ves posvečati temu zavodu in čegar delovanje ne bo razkosano med več zavodov, kakor je bilo doslej. Dr. Požar se je tega nihanja naveličal, zato je šel.

Mestna višja dekliška šola v Ljubljani se je s 4. t. m. preselila v novo poslopje ob Bleiweisovi cesti. Doslej je bila nastanjena v tesnih in v marsikakem oziru nedostatnih prostorih privatne hiše v Gospodskih ulicah, kamor se je naselil prvi slovenski dekliški internat „Mladika“. Mestne višje dekliške šole novo stavbo je zgradila ljubljanska občina po načrtih prof. dr. M. Fabianija. Načrti so bili krasni, a izvršitev njih je pokazala, da spada tako poslopje v drugačno okolico. Sedaj dela masivna stavba s stolpom sredi lahkkih in ličnih vil precej vsiljiv vtisk, to pa še tembolj, ker je fasada iz neomatane, kričeče rdeče opeke. V občje pa je stavba v vsakem oziru vzorna; poskrbljeno je predvsem za zračnost in svetlobo, kar je pri šolah glavna zahteva. Že danes pa je gotovo, da se bo moral stavbi prizidati stranski trakt, saj sedanji prostori pač kmalu ne bodo zadoščali. Ker ima mestna občina za poslopjem še mnogo prostega sveta, bo to možno izvršiti brez težav. Gotovo je tudi, da se prizida še drug trakt in sicer za internat „Mladika“. Ostalo bo tudi še potem mnogo sveta za lepe nasade, zelenjadarstvo in za obširno igrišče. Nova šola ima najlepšo lego pod vznožjem gozda in z najlepšim razgledom na Tivoljski hrib ter na okoliške zelene travnike. V tem poslopiju bo šestrazredni licej z raznimi praktičnimi samostojnimi tečajji (pedagogij, trgovski tečaj i. dr.) Licej se razvije polagoma iz sedanje višje dekliške šole. Letos se že začne s 1. letnikom liceja, drugo leto bosta tu že 1. in 2. letnik liceja i. t. d. Končno bo v tem poslopiju začasno nastanjena Zasebna dekliška ljudska šola, ki ima letos I. razred. Ta ljudska šola bo obenem vadnica za gojenke pedagogija. To novo lepo poslopje ob Bleiweisovi cesti je spomenik požrtvovalnosti slovenskega mecena Jos. Gorupa viteza Slavinskega, ki je omogočil zgradbo te dekliške moderne šole. Velike zasluge za ta zavod ima tudi župan Hribar. Mlado slovensko ženstvo bo našlo tukaj vzgojo v narodnem in naprednem duhu, najširšo izobrazbo za življenje in za praktične poklice.

Trgovsko-obrtna zadruga v Ljubljani si je izvolila za predsednika trgovca g. Andreja Šarabona, za podpredsednika g. dr. Windischerja in trgovca g. Jos. Vidmarja. V nadzorstvo so izvoljeni trgovci gg. Al. Lilleg, Silvester Škerbinec in Karel Meglič. Glavni deleži so po 100 K. Zadruga hoče biti čisto nestrankska, dasi je izšla ideja za njeno ustanovitev iz narodno-naprednih krogov.

„Gorenjec“ je začel pod naslovom „Pro domo“ prinašati serijo člankov, ki kažejo za Kranj prevelik — pogum, tako da kar dvomimo, ali nadaljevanja vplivni prvaki ne konfiskujejo. Prvi ta članek pa je prav — zdrav! Rano je treba izrezati z nožem! Publa nadutost „purgarjev“ nam je po vseh naših malih mestih škodila že ogromno v narodnem in gospodarskem oziru. Treba bo torej pometati pred lastnim pragom z brezovko, potem bomo mogli šele dalje. Razmere so povsod enake, in kar piše smeli g. Jeklinov o „črnem“ Kranju, velja tudi o drugih mestecih, na pr. o Novem mestu, Metliki, Črnomlju i. dr. Kaj pa slišimo in čitamo o teh mestih? Kak togoten dopis, poln psovk na klerikalce, kako roznato in frazasto poročilo o kakih „umetnikih“, o kakem tepežu ali kaki nezgodi, o dobri in slabi letini, pa — konec! Torej tudi za druga mala mesta veljajo ti članki in nič manj ne priporočamo Kamničanom, naj čitajo v Gorenjeu ta članek! Tudi v tem mestecu imajo pri vsaki priliki takoj pripravljenega „pritepenca“ . . .

Uskok. Bivši ravnatelj mestne višje dekliške šole, g. dr. L. Požar je prestopil v klerikalni politični tabor ter je stopil v zvezo z dr. Šusteršičem, da mu pomore na mesto gimnazijskega ravnatelja v Ljubljani. Dr. Požar je bil še nedavno ljubljanski občinski svetnik, zaupnik narodno-napredne stranke in vodja napredne višje dekliške šole. Ker je izgubil zdaj vse te naslove, je postal političen uskok, na kar se je pripravljaj že od tistega hipa, ko ga ni stranka kot mestnega uslužbenca postavila več za kandidata obč. sveta v Ljubljani.

„Rdeči Prapor“, glasilo jugoslovanske socialne demokracije, začne s 15. t. m. izhajati dvakrat na teden, ob sredah in sobotah. Naši socialni demokratje se menda že pripravljajo na deželnozborske volitve. Za časa državnozborskih volitev so dobili z Dunaja od centrale več tisoč kron za svoj časopis in za agitacijo. Dosegli niso nobenega dejanskega uspeha, razen precej tisoč glasov delavcev in narodnih-naprednjakov, ki niso hoteli povečavati nevzdržne zmage klerikalizma. Dokler se ne postavi naša slovenska socialna demokracija na narodno stališče in dokler ne obrne vodstvo hrbta židovski mednarodni centrali na Dunaju, kakor so to storili češki socialni demokratje, tako dolgo naša socialna demokracija ne bo imela nobenih uspehov v volilnih borbah. To E. Kristan dobro ve, zato že zatrjuje, da so socialni demokratje najboljši rodoljubi. Dokazali doslej še niso tega.

Iz naše žurnalistike. Koroški rodoljubi si ustanove nov slovenski časopis, ker je začel „Mir“ povsem v klerikalno strankarsko strugo. — V uredništvo ljubljanske „Nove Dobe“ je vstopil g. Ekar, bivši urednik celjske „Domovine“ in celovškega „Mira“. — Uredništvo „Dolenjskih Novic“ je prevzel knjigar gosp. Urban Horvat.

Tudi literarna kritika. Klerikalne „Dolenjske Novice“ so prinesle o zadnji Šorlijevi knjigi, ki jo je pohvalil tudi „Dom in Svet“, sledečo kritiko: „(Novele in črtice.) Dr. Ivo Šorli, Kleinmayer & Bamberg 1907. Krasen jezik, globoko čustvovanje, fino poznanje človeške duše, a vendar ne zadovolji bralca, ker pisatelj ne odgovori na postavljeno si vprašanje: „Čemu sem na svetu“, temveč te pusti v dvomih. Kdo bi rad segel po tem, kar mu vzbuja dvome? Človek si rajši išče miru in jasnih, točnih odgovorov na tako važna vprašanja življenja“. — Dr. Šorli, odgovori vendar brž: čemu smo na svetu! — „Da Boga hvalimo in da bomo enkrat v nebesa prišli!“ — Dobro si odgovoril. Torej sedi in napiši novo knjigo ter jo pošlji v kritiko „Dol. Novicam“. Zdaj nam pa še povej: čemu so na svetu „Dol. Novice“? . . . Ne veš. No, mi tudi ne, a vendar izhajajo 23. leto! Ubogi Dolenjci, ki si špogajo tako glasilo!

Slovenske umetnike in umetnice opozarjamo glede I. slovenske umetniške razstave v Trstu na vabilo odbora. K udeležbi so povabljeni brez razlike vsi slovenski umetniki.

Vodja kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu je postal dosedanji tamošnji pri-

stav, g. Viljem Rohrman. Deželni odbor je v tem slučaju zadel pravo, kajti g. Rohrman je moderen agronom, praktik in teoretik, ki bo vsekakor odpravil nedostatke grmske šole ter jo bo dvignil na tisto stopnjo in do tiste veljave, katero bi morala že davno imeti. G. Rohrman je spisal o kmetijstvu že več strokovnih knjig in brošur, katere je izdal sam ali jih je izdala „Družba sv. Mohorja“ in so zato zelo razširjene med narodom. Mesto pristava na Grmu je deželni odbor razpisal in je vložiti prošnje, ki morajo biti opremljene s krstnim listom, domovnico, z izpričevani o strokovni usposobljenosti ter z dokazili v znanju slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, do 1. nov. t. l.

Otvoritev zasebne slikarske in risarske šole je dovolila c. kr. vlada akad. slikarjema g. Rik. Jakopiču in g. Mart. Strnenu v Ljubljani, na Bregu št. 20.

Knjižnica in čitalnica v Trnovem v Ljubljani. Pred kratkim se je slovesno otvorila knjižnica in čitalnica za Krakovo in Trnovo. Tako ima tudi ta lepi, a pozabljeni del ljublj. mesta svoje društvo za prosveto. A tudi trnovski „Sokol“ ima vse življenske pogoje: sokolski naraščaj, telovadnico, vaditelje-učitelje in, kar je najglavnejše, pravo navdušenje za sokolsko idejo. Noben ljubljanski okraj ni tako zapuščen, kakor krakovski in trnovski. Tu je takorekoč konec sveta. Ljubljana gravituje k železničnim progam in vse življenje sili tja. Niti z bližnjimi Prulami ni nobene zveze, ker ni mosta čez Ljubljanico. Kadar se osuši barje, nastane v bližini nova naselbina, nov svet. Takrat bo treba potegniti prometno črto skozi Trnovo na barski svet. Novo društvo bo skrbelo za splošno omiko. Osnovale je knjižnico in čitalnico, po zimi se bodo prirejale poučna predavanja, veselice in slavnosti. Narodno-napredna stranka upa s tem iztrgati ta okraj klerikalnemu in socijaldemokratskemu vplivu.

Občni zbor „Ljubljanske društvene godbe“ je bil v soboto 5. t. m. ob jako slabi udeležbi. Izmed 600 članov se jih je zbralo v veliko težavo 21. Predsednik, g. dr. Kokalj je naglašal, da je društvo podpirala najizdatnejše ljubljanska mestna občina, ki je darovala skupaj 2800 K. Zahvalil se je denarnim zavodom ter povdarjal, da je v Ljubljani potrebna civilna godba. Morala pa bi igrati tudi v gledališču, kar pa sedaj še ni mogoče, ker je preslaba, le 19 mož. Podpornikov je 600, ki plačajo po 1 K na mesec. So pa tudi taki, ki plačajo letne podpore. Dohodkov je bilo to leto 23.177 K 36 vin., stroškov pa 23.058 K 85 vin. Nov odbor se izvoli na izrednem občnem zboru.

Slavnost 10letnice telovadnega društva Sokol v Idriji se vrši dne 19. in 20. vinotoka. 19. vinotoka: v veliki dvorani „Narodne čitalnice“ ob 8. uri zvečer: Legijonarji. Po igri: Komers. 20. vinotoka dopoldne: tekmovalna telovadba v telovadnici mestne višje realke, slavnostno zborovanje v veliki dvorani „Narodne čitalnice“, nato skupni obed. Popoldne: javna telovadba v telovadnici mestne višje realke. Zvečer veselica v prostorih „Narodne čitalnice“.

Vinska trgatev na Dolenjskem se je pričela. Letošnji vinski pridelek bo izredno dober. Zdravo grozdje, solnčna jesen, prav polna zrelost, vse to bode dalo izvrstno kapljico, kakoršne že dolgo nismo imeli. Treba je le snažne posode in pravilnega ravnanja od strani vinogradnikov, pa bo tako dolenjsko vince, da nas bodo lahko zavidali drugi vinorodni kraji. Zlasti Trška gora je krasno in bogato obrodila. „Cvička“ torej ne bo zmanjkalo, in to veseli Slovence, ki niso še proti alkoholu.

„Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ bi bila rada deležna tudi letošnje vinske trgateve. Znano nam je, da trpi vinogradnik veliko truda, znoja in žrtev, predno spravi pod streho svoj pridelek. Ko pa je to storjeno, pozabljen je trud, veseli se sadu svojega dela. Tu pa naj se spomni i velikega narodnega dela v a, naše „Družbe sv. Cirila in Metoda“ in pevajoč v hramu, položi dar i slovenski prosveti, katero čini naša družba, domu na altar!

„Družba sv. Cirila in Metoda“ razpolaga z večjim številom računskih listkov za gostilničarje in trgovce z napisom: „Mal položi dar domu na altar! 2 vinarja se vračunata za „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Narodni gostilničarji in trgovci bi z uporabo teh listkov zdatno koristili našim slovenskim namenom, zato se pa nadejamo, da si jih naroče v pisarni „Družbe sv. Cirila in Metoda“ vsi, ki mislijo in čutijo narodno.

„Zveza mlekarских zadrug“ v Ljubljani je ustanovljena in vpisana v zadrugni register.

Za vodovodne naprave v Radoljici in okolici je dovolilo poljedelsko ministrstvo drž. podporo 66.000 K ter se za l. 1907 odpadajoči obrok v znesku 9657 K 14 h izplača potom deželnega odbora.

Prosveta.

Ivan Cankar: Hlapec Jernej in njegova pravica. Naslovni list risal Hinko Smrekar. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Cena broš. K 1.40, eleg. vez. K 2.—, po pošti 10 vin. več.

Dr. Ivo Šorli: Novele in črtice. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg v Ljubljani. Okusno opremljena knjižica obsega na 228 straneh 11 krajših črtic in novel priljubljenega našega novelista Iva Šorlija. Vsekakor lep književni dar, ki ga podrobnejše ocenimo v eni prihodnjih števil. Knjiga je izšla v prav okusni opremi. Ljubitelje lepe in dobre slovenske povesti opozarjamo na Šorlijevo najnovejše literarno delo.

Ivan Lah: Vaška kronika. V Ljubljani, Narodna založba. 1907. Str. 188. Obsega 6 daljših povesti iz XVI. veka. Knjiga je izredno zanimiva ter bomo o njej še poročali. G. Iv. Lah je eden najmarljivejših in najsimpatičnejših modernih slovenskih pisateljev, ki vživa že široke simpatije med slovensko publiko. Knjiga stane 1 K 70 h, kar je prav ceno. Veseli nas, da se je prvotna draginja v tej založbi znižala na zmerno ceno.

Raznoterosti.

Senzacionalna „samoumora“. V Belemgradu sta bila zaprta v preiskovalnem zaporu urednik lista „Za otadžbinu“, Milan Novaković in njegov brat, orožniški poročnik Maksim Novaković zaradi napadanja Aleksandrovih zarotnikov. Te dni pa sta se baje brata v zaporu sama ustrelila. „Samouprava“ poroča, da so šli onega dne kakor običajno jetniki zjutraj na dvorišče na zrak. Brata Novaković pa sta se neopaženo prikradla v ječarjevo sobo ter se polastila pušk, ki so bile v njej. Zaprla sta sobo in streljala dve uri na vsakogar, ki se je hotel približati. Končno je razbil orožnik vrata, ki so vodila v sobo in takrat je bilo slišati znotraj še par strelav. Ko je ječar prišel v sobo, je našel oba mrtva s prestreljenimi sanci. „Samouprava“ pripomnja, da bo sekcija dognala, jeli se je izvršil samoumor. Vnanji listi in tudi beligranski narod sumi namreč, da je policija podkupila nekega jetnika, ki naj bi bil umoril brata Novaković ter da je bila sploh vsa afera uprizorjena. Vsekakor je ta slučaj beligrasko občinstvo jako razburil ter so se vršile pred policijsko prefekturo demonstracije ter so demonstrantje pobili nekega častnika. Žena urednika Novakovića, s katerim je poročena šele 4 mesece, toži ministra notranjih zadev Petrovića zaradi sokrivde umora moža in svaka, in minister Petrović baje zaradi te zadeve odstopil. Sekcija je menda dognala — umor.

Ljubezniva nevesta. V Kamenicah so našli 14. maja t. l. nadinženirja Presselerja ustreljenega v njegovem stanovanju. Krogla mu je šla skozi usta v možgane. Revolver je ležal poleg njega. Zato je policija mislila, da se je Presseler sam ustrelil. Pozneje pa se je vzbudila sumnja, da je bil izvršen zločin, katerega je izvedla morda 22letna nadinženirjeva nevesta A. Beier. Nedavno se je vršila preiskava, ki je dognala sledeče: A. Beier, županova hči, je posetila svojega ženina ter mu je v šali dejala,

da mu je prinesla nekaj s semnja. Toda zavzati si mora oči, potem, da bo dobil darilce. Ko je ženin to storil, je ukazala Beier, naj Presseler odpre usta, na kar mu je zločinka vtaknila revolver med zobe in ga sprožila. Morilka je prinesla s seboj tudi ponarejeno zapuščinsko listino, glasom katere naj bi pripadalo vse Presselerjevo premoženje njegovej nevesti A. Beier. To listino je pustila v umorjenčevem stanovanju, s seboj pa je odnesla še 15.000 mark.

Morilec cesarice Elizabete. Dopisnik „Echo de Paris-a“ je posetil nedavno v ženevski ječi morilca cesarice Elizabete, anarhista Luchenija. Jetnik se je sedaj baje do cela pomiril ter se mnogo bavi z različnimi posli. Včasih šiva črevlje, največ časa pa porablja za svoje študije. V ječi se je že naučil francoski in nemški, tako da že lahko čita razna francoska in nemška dela. Ves denar, ki ga zasluži, potroši za nakup knjig. Profesor, ki predava kaznjencem šestkrat na teden, se je izrazil o Lucheniju jako povoljno. Pravi, da je izredno nadarjen in da je v njem propal ženij. Vsako predavanje si morilec zapisuje ter se razgovarja s profesorjem o socioloških vprašanjih. Luchenij tudi piše svoje „memoare“, v katerih se dotika tudi otroške odgoje in napačnega razumevanja socializma. Nadeja se, da bo čez 15 let svoboden in potem namerava izdati svoja dela!

Kaj čutijo umirajoči. Hribolazec, ki je bil padel iz nebotačne skale, je pripovedoval, da si je bil med padanjem svest nevarnosti, vendar ni občutil strahu. Drugoga ni mislil kot: Kako dolgo bom neki padal, ali bom padel na skalo ali med kamenje? Utopljenec, ki so ga s težavo rešili smrti, je pripovedoval, da ni v trenutku, ko se je zgrnila voda nad njegovo glavo, drugoga mislil kot na to, da je škoda, ker ni prebral lepe povesti katero je pričel isti dan čitati. Dosti huje se je godilo obešenecu. Ko je začutil, da se se je vrv okrog vratu nategnila, je izgubil zavest. Ko so odrezali vrv in se je s težavo zbudil k življenju, pravil je, da so bile kratke minute, ko je visel, zanj večnost. Zdelo se mu je, da potuje brezkončno po veselstvu med samimi pohabljenimi samomorilci, ki so na peklenški način plesali krog njega. Ta čas je bil tako strašen, da rajši prebije najhujše udarce usode, kakor da bi se poskusil še enkrat usmrtiti.

Stroj, katerega goni solnce. Kemist Frank Shurman je na podlagi principa, po katerem pridelujejo farmerji po zimi zelišča, rešil stari problem, po katerem se tudi toplota solnca lahko uporabi v nadomestilo ognja, oziroma premoga, kar je velike važnosti za obrt. On je namreč izdelal stroj, ki dobiva potrebno gorilno moč direktno od solnca in o kateri je prepričan, da se bode izvršno obnesla. Na svojem posestvu v Tacony je napravil lesen zaboj, ki je dolg 80 in širok 60 čevljev in kateri je zakopan v zemljo. Ta zaboj je pokrit z navadnim dvojnimi steklom, kakor ga rabijo farmerji za svoje cvetličnjake, v katerih pridelujejo po zimi vsakovrstna zelišča. Dvojna steklena streha je oddaljena ena od druge le dva palca. V ta prostor vodijo železne cevi, katere so pobarvane črno in napolnjene z etrom. Cevi vodijo do malega parnega stroja, ki stoji navpično. Eter se vsled solnčne vročine spremeni v paro, ki gre skozi stroj ter mu daje tri in pol konjskih sil. Iz stroja odhaja para zopet v kondenzator in nazaj v cevi. Kurjava je popolnoma nepotrebna, kajti solnce popolnoma nadomešča premog. Shurman je dognal, da se v naši severni širini od solnca doseže 350 do 400 stopinj vročine. Solnčni žarki se pod dvojnimi steklom spremenijo v vročino in sicer s pomočjo cevi in vse, kar je v ceveh, mora zavreti. Ako je v ceveh voda, se spremenijo v paro, katero se lahko porabi za gibanje strojev. Vladni zvezdenci obiščejo te dni srečnega izumitelja, da se prepričajo o praktičnosti njegove iznajdbe.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku
se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spajajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

C. in kr. dvorni založnik Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup, najskrbneje prirejen iz aromatiških gorskih malin, je izredno čist izdelek, nepreosljive kakovosti, pomešan z rilizirano, velja K 1-50, 1/2 kg steklenica K -90, poštni zavoj, netto 3 kg, franko za vojnina in poština K 5-60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnato vino vsebuje za slabokrvne in nerovne osebe, blede in slabotne otroke lahko prebavljiv želez. izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec je želodec krepi, pilno, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“

brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

MARIBOR • Karčovin 138

IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh fotografiranih potrebščin

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena!

Svoji k svojim!

Zahtevajte cenik!

SINGER šivalni stroji

za vse mogoče namene

ne samo za industrijo, marveč tudi za vsako šivanje v družini, morejo se naročiti samo pri nas.

Pazi naj se, da se nakupuje samo v naših prodajalnah.

Naše prodajalne se vse poznajo po tem znamenju.

Kranj, Glavni trg 192. Podružnice v vseh večjih mestih.

Singer Co. Delniška družba za šivalne stroje

V blagohotno nvaževanje! Vsi od drugih trgovin s šivalnimi stroji pod imenom „Singer“ ponujani stroji narejeni so po nekem našem starejšem zistemu, ki za našimi novejšimi zistemi druž. strojev v konstrukciji, zmožnosti in trpežnosti daleč zaostajajo.

Rimska cesta 2. Hilsnerjeve ulice 5.

Prva kranjska ivornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi

piani so nepreosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uglasevanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Podružnica v Spljetu

Delniška glavnicca:

2.000.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Podružnica v Celovcu

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le Thierry-jev balzam

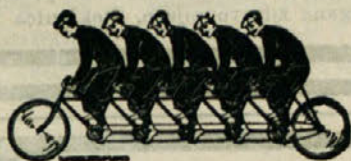
z zeleno znamko z nuno.
12 malih ali 6 dvojnatih steklenic
ali 1 velika posebna steklenica
s patent. zamaškom K 5.—.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo
za vse še tako zastarane rane, vnetja,
poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.
Razpošilja le proti predplači ali
po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši
splošno znani in svetovno slavni.
Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogiški Slatini.
Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-
hvalnih pisem zastoj in franko.

„Lira-kolesa“

Najboljši izdelek Najnižje cene

3 letno jamstvo. Pošlje se takoj na poskušnjo. Colnine pro-
sto od avstr. razpošiljalnice. Genik zastoj. Zastopniki se iščejo.

Rihard Ladewig, Prenzlau

(prov. Brandenburg), poštni predal št. 235.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako
sprehodno
palico se
lahko
natakne

Praktično!

1 komad
samo 2 K,
3 komadi
5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3,
Sechshausenstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!

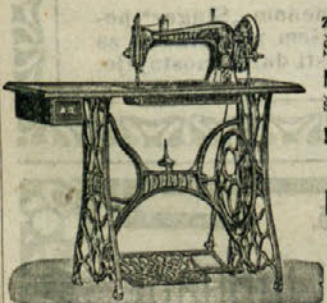
Steckenpferd- Lilijino mlečno milo

Bergmann-a & Co., Draždane in Dečín ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalnic
najvspešnejše izmed vseh medicinalnih mil zoper
pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne,
mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po
80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah
s parfumerijami in milom in v brivnicah.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.
Šivajo, krpajo in vezejo.
Neprekosljivi za obrtne namene,
šivajo naprej in nazaj.

! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu. 58

Brezskrbno

družinsko sredstvo garantira najvaž-
nejša knjiga o preoblagodarjenju z
otroci. Z nad tisoč zahval. pisem pošilja
diskretno proti 90 v. v avstr. postnih
znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296
Lindenstrasse. 50.

Žene!

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih bo-
leznih, pišite pod naslovom: P. Ziervas, Kalk 243 pr-
Köln ob Renu.

Nekaj izmed več sto zahvalnih pisem:

Gospa B. v W. piše: „Najtoplejša zahvala, Vaše
sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom
vsakomur priporočala, ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno po-
strežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek
se je pokazal že po 3 dnevni vporabi popolnoma in vse
se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vposlatvi 1 marke (K 1'20, tudi v znamkah)
razpošiljam knjigo: „Motenje perijode“ (Die Störungen
der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastoj, poštnino
je plačati.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovr-
stnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Registriran vzorec.

Bajna iluzija!

Oblastveno varovano.

Najlepši kras božičnega drevesca, briljantno angel. zvonilo za božično drevo št. 1

popolnoma iz kovine s 5 pozlač. angelci, 30 cm visoko.

Garantira se za funkcioniranje.

Pritrdi se lahko takoj na največje ali na naj-
manjše drevo s preprostim nasajenjem. Postav-
ljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno
zvonilo. Postavljeno na toplo peč funkcionira
tudi brez prižganih sveč.

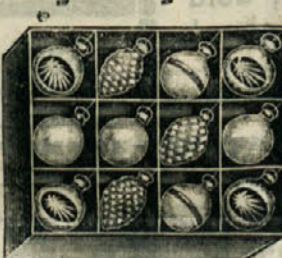
Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo,
nanje pritrjeni izboljšani jekleni betički pa udar-
jajo na troje zvoncev in blagozvočno, srebrno-
čisto zvonjenje zadoni, mlado in staro prestavlja-
joč v božično blaženost. Kos stane s kartonom
in navodilom vred K 1-50.

3 kosi K 4-25, 4 kosi K 5-50, 6 kosov 8 K, 9 ko-
sov 12 K, 12 kosov 15 K, 24 kosov 29 K, 36 kosov
K 43-50, 50 kosov K 58.—, 100 kosov K 112.—.

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično
drevesce, izvršeno veleelegantno in posebno fino
ponikljano, s sukaniimi stebriči za zvonce in 3
prekrasno žarečimi srebrnimi lametastimi rožami,
ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno od-
sevajo, kos s kartonom in navodilom vred 2 K.

3 kosi K 5-50, 4 kosi K 7-25, 6 kosov K 10-50, 9 ko-
sov K 15-50, 12 kosov K 20-25, 24 kosov K 39-50,
36 kosov K 57-50, 50 kosov K 77-50, 100 kosov K 150.

Najnovejši stekl. nakit za božično drevesce.

12 kosov sort., skrbno zaviti v karton, po velik. in
izvršitvi po K —40, —60, —70, —80, 1—, 1-20, 1-50,
2—, 6 kos. v kartonu, po velik. in izvršitvi po K —75,
—90, 1—, 1-20. Lameta, angelski lasci, srebrni ali zlati,
kuvert K —10, žica za orehe 100 kosov K —20, ve-
rižice iz stekl. kroglic, 1 in pol do 2 metra dolge, po
velik. kroglic K —90, —95, 1-20, 1-40. Svečice 24
kosov v kartonu K —50, večje, 15 kosov v kartonu
K —58, držajci za sveče, tucat K —50.

Božična nagrada. Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do

30. nov. pisмено naenkrat naroči za
najmanj 40 K blaga, dobi zastoj za božično nagrado

alarmno budilko št. 4343 s po noči svetlečim se kazalnikom in pa koledar za l. 1908.

Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Pošilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravneje se naroča na odrezku po-
štne nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročitvi opomni, ali naj se pošlje
blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu
naročitelju, da naroči, čim le mogoče, blago že pred 15. decembrom, ker pošta
po 15. decembru zaradi hudega navala ne more dostavljati tako hitro, kakor ob
navadnem času. — Naslavljajte naročbe zatorej pravočasno na naslov:

Prva tvornica za ure v Mostu, **Jan Konrad** c. in kr. dv. dobav. v Mostu št. 1945 na Češkem.

Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastoj in poštnine prosto.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skontraciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1906
K 11,325.728-62.

Denarni promet
K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije; na
menice po 6%. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

„Harem“

Pred uporabo.

Po uporabi.

voda za prsa je povsod v porabi pri deklicah in ženah s slabo razvitimi prsi, ali pa pri onih, katere so v otročji postelji izgubile prsa. Tisoče priznanih pisem o sijajnih uspehih je na razpolago. Cena steklenici z natančnim pojasnilom K 5.—. Razpošilja proti naprej plačilu, ali proti povzetju. Specialna trrdka za kosmetiko **H. Weiss**, Dunaj, XIV/3, Sechshaus 7.

Pošljite 50 krajcarjev

v znamkah. Zato dobite 3 velefine higienične vzorce, 6 vzorcev 90 kr., 12 vzorcev 1 gl. 70 kr., 25 vzorcev 3 gl. 40 kr., poleg najnov. ilustr. cenovnika in navodilo za uporabo franc. in amer. gum. predmetov, tucat od 45 kr. naprej. V zalogi so vse kuriozite, mnogo novosti, izdeluje vsak gumasti predmet. — Najcenejše in direktno se kupi le pisмено naročilo. Diskretna pošiljatev. **H. Auer**, zaloga tov. gum. predmetov. Dunaj, IX./2, Nussdorferstr. 3/313.

Samo 3 krone

stane dobra

električna žepna svetilka

la nadomestna baterija 80 vin.

Razpošilja po povzetju

Henrik Weiss • Dunaj

XIV./3, Sechshausstrasse 5/7.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Hidravlične vidre in sesalke.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerja nasl.

Ljubljana

Slomšekove ulice 4.

Zično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru, vežna vrata, obmejno omrežje, stolpni križi, balkoni, verande, štedilniki itd.

Mi

vsi

nosimo le kravate od trrdke Fr. Steiner, ker nam tam solidno postrežejo. — 6 kravate ali pentelji (ali 3 kravate in 3 pentlje) lepo sortirane 3 K, posebno fino sortirane 6 kom. 4 K. — Razpošiljalnica kravate Fr. Steiner, Dunaj, II. Kraftgasse 6/7. Pošilja po povzetju. Dovoljeno je zamenjati.

6dlikovana

v Parizu s častnim križcem, diploma in zlato medaljo.

Patentirana

v 80 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnih na Glincah pri Ljubljani.

Le „Zvezdna cikorija“

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Najcen. in najhitrejša voznja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz Bremna v New York

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm d. Grosse“.

Prekomorska voznja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v LJUBLJANI edino le pri

Edvardu Tavčarju, Kolodvorske ulice št. 35

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštna, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Pozor! Berite!

Hrup
vzhujajoče!

Namesto
18 K

samo

7 K

Krasna remontoir-
Gloria-
srebrna ura

s 3 močnimi pokrovi, bogato gravirana, natančno tekoča, 3 letno jamstvo, proti povzetju

samo 7 kron

Tovarna za ure: **Heinrich Weiss**
Dunaj, XIV/3, Sechshausstr. 5/7.

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika. Tisk umetniških razglednic.

Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN
A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJSE ENO- IN VECBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEZNEJSA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO □ PRIZNANO LICNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s priložnostjo „Kamničan“ in „Slov. Gospodinja“ ter „Oglasnika“.

Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Knjigoveznica.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Priporočila:

Svilnato blago, baržuni, pišči in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi, Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepince in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.

Serpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Priporočila:

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Priporočila:

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsnike in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, tricot srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevanci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratni robovi.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

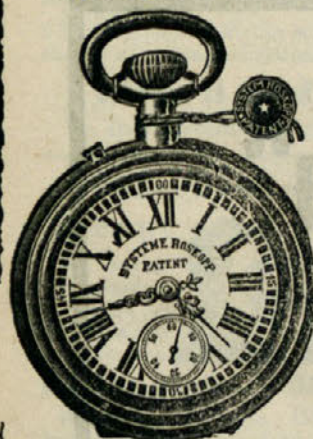
Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne.

Jaz razpošiljam po povzetju od K 12-50 jedno krasno dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: jedna fina bela ali barvasta srajca št. 2 — jedne dobre spodnje hlače, jedna lepa spalna srajca, 1 ovratnik po želji, 1 krasno kravato, 1 par trpežnih nogavic, 1 močno brisalico, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni škatulji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

Fran Čuden

v Ljubljani — v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksporč.

Čeniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporočila se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-delce, okove vse vrste za stavbe in po-hišstvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporočila

elegantne obleke po meri

— iz pristnega angleškega blaga. —

Priporočila svojo zalogo izdelanih oblek, plaščev iz tiro. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovec in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporočila:

Kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 3-20, s poštino 10 v. več.

Kubična računica

(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobocistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdovatelj

O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Slovenci spominjajte se podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi!

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

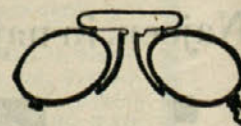
FR. STUPICA v Ljubljani na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnoram zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojilce, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Velika zaloga zlatih in srebrnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. Cene nizke.

Genovniki zastoj in franko.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporočila pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izdelanih oblek za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

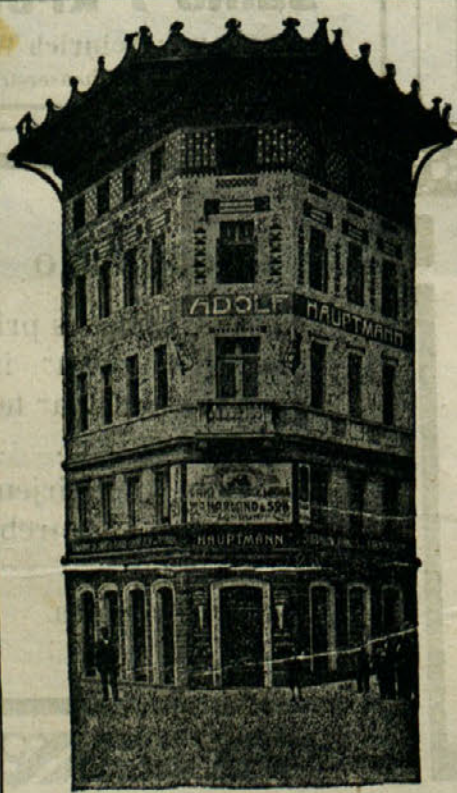
priporočila: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopal. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod „Naš List“

Prodajana debelo.

— Ustanovljeno leta 1832. —

Priznano najboljša **oljnate barve**

zmlate s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja. Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Prodajana na drobno.

„Flox“

je fotografski aparat, s katerim lahko fotografira vsakdo brez da bi se prej kaj učil. S tem aparatom se napravljajo podobe v velikosti 5x7 cm in stane eleganten s kompletno opremo in navo dilom samo K 6.—. Razpošilja po povzetju H. Weiss, Dunaj, XIV/3. Sechshausstrasse 5/110.